

císařovna Zita

etiketa z počátku 90. let

kolo z pramene Lipový

vyráběly pouze limonády bez podílu minerální vody. Renaissance obchodního využívání zdejších minerálních pramenů nastala až po roce 1994. Tento pokus však nebyl tehdejšími majiteli úspěšně dokončen. To se podařilo až současným vlastníkům, kteří zahájili stáčení minerální vody do velkoobjemových barelů pro picí automaty a připravují plnění do lahví.

obecní pramen

Návštěvníci mohou minerální vodu z historického pramene Zita ochutnat na okraji areálu. V těsné blízkosti je nově upravený obecní pramen vybavený odpočívadlem pro návštěvníky.

obecní pramen ►

**GEOPARK
PODBESKYDÍ**

národní geopark

- **Geopark** je turisticky přitažlivé území s vědecky významným geologickým dědictvím.
- **Geopark** není kategorií chráněného území.
- **Posláním geoparku** je chránit geologické dědictví a to zejména prostřednictvím jeho trvale udržitelného a šetrného využívání.

Informace o Geoparku Podbeskydí najdete na www.geoparkpodbeskydi.cz

Tento leták je součástí tématické skupiny *Minerální prameny*

Tento materiál vznikl v rámci projektu „Příprava Geoparku Podbeskydí“, realizovaného Občanským sdružením Hájenka.

Podpořeno z Programu švýcarsko-české spolupráce
Supported by a grant from Switzerland through the Swiss
Contribution to the enlarged European Union

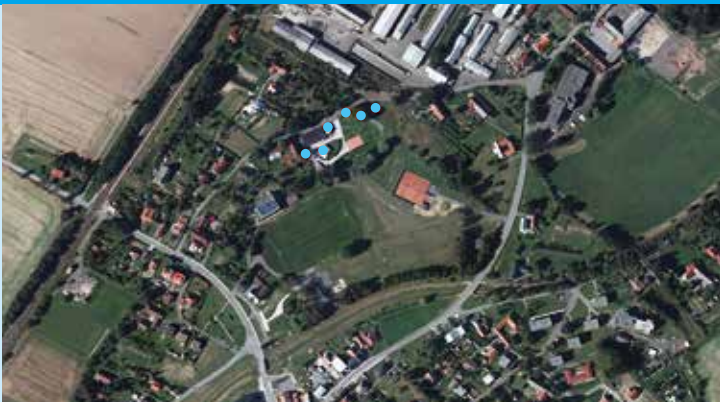
Text: Klára Nidzwiedžová, Dalibor Kvita
Foto: Dalibor Kvita, Radim Jarošek, archiv Jesenické kyselky

**GEOPARK
PODBESKYDÍ**

Jesenická kyselka

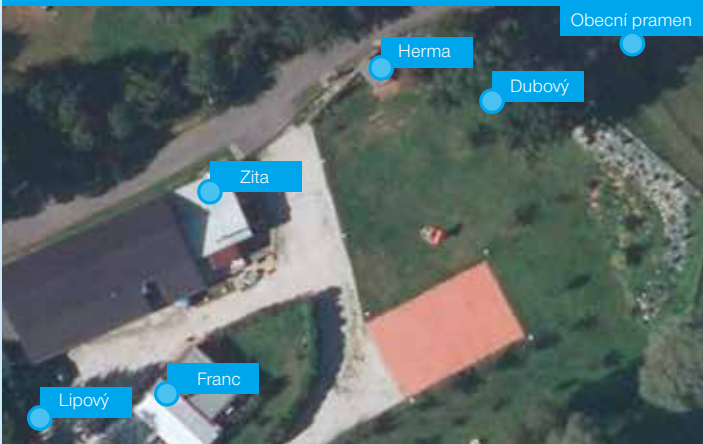
Jesenická kyselka

První zprávy o vývěru minerální vody v Jeseníku nad Odrou se objevují kolem roku 1830. Vývěr minerální vody se nacházel mezi selskými usedlostmi č.p. 8 a č.p. 160 v Krátké čtvrti. Kyselka vyvěrala volně na povrch a tvořila studánky, které lidé dle potřeby zpevňovali kameny. Později, kolem roku 1880, byla již kyselka zachycena i do studní se skružemi. V té době byla používána k běžné potřebě jako pitná voda. Její odlišnosti nebylo věnováno mnoho pozornosti - zvykli si na ni lidé i zvířata.

Větší pozornost začala být pramenům věnována až na konci 19. století. V roce 1896 průmyslník Artur Krizicky od sedláků odkoupil kus pozemku i s pramenem kyselky. Pramen zachytil do studny. Jelikož se tato studna nacházela pod

pramen Zita

pramen Zita v plnění

lípou, nazval jej „Lipový“ pramen. Lípa stínila pramen až do r. 1946, kdy byla zasažena bleskem a musela být skácena. Pan Krizicky začal brzy po dostavění studny s výrobou limonád, které ochucoval citrony a cukrem. Bez pochyb mu patří v Čechách prvenství v ochucování minerální vody. Není známo, zda jeho výrobek byl na trhu deklarován i jako ochucená minerální voda, nebo výlučně coby „citrónová limonáda výtečné chuti“. Pan Artur Krizicky však mnoho podnikatelského štěstí neměl a brzy zbankrotoval. Příčina jeho bankrotu, i když je obestřena šerem dávných věků, je až příliš současná: „...jeho spolupracovníci kradli citrony a cukr tak houževnatě, že se bankrotu nedalo zabránit...“. V konkurzním řízení vykoupil dřívější majitel sedlák Josef Trompiš pozemek i s pramenem zpět a v r. 1898 jej prodal Adamovi Kobierskému. V r. 1900 byla poprvé provedena odborná analýza jesenické minerální vody. V posudku stojí „...léčivá voda první třídy, použitelná k léčbě srdce, ledvin, močových cest a žaludku...“. Mezi její přednosti patří nízký obsah sodíku, který působí blahodárně na lidský organismus.

pramen Dubový

pramen Herma

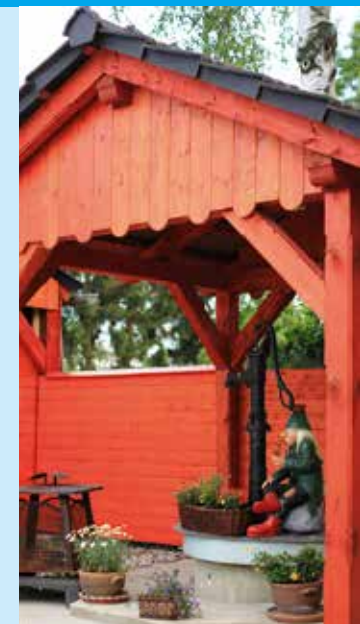
pramen Franz

pramen Lipový 1992

pramen Lipový na dobové pohlednici

pramen Lipový

Zajímavostí je, že v té době se v kyselce dosycováním zvyšoval obsah CO₂, a to pomocí dosycovacích studniček jímajících plyn unikající mimo vlastní studnu. Tyto studničky byly kryté měděným jímacím zvonem a CO₂ byl pomocí trubičky vháněn do hlavní studny.

V roce 1912 navštívil Nový Jičín následník trůnu arcivévoda Karel František a jeho manželka arcivévodkyně Zita. Majitel jesenického pramene Vincenz Stefan požádal arcivévodkyni Zitu k pojmenování minerální vody – Pramen arcivévodkyně Zity. Pravděpodobně z téhož období je i pramen Herma, Hedva, Lipová a Franz. Po druhé světové válce přešly prameny do majetku n.p. Ostravské cukrárny a sodovkárny. Od roku 1968 bylo vřídlo využíváno sodovkárny Nealko n.p. Olomouc. Tyto státní podniky však v areálu postupně